1937 ий 30 ДЭКАБРЬ № 99 (383) Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ Коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

ОНЧЫЛ КОЛХОЗ МОЛОДЬОЖЫМ—КОМСОМОЛЫШ!

Мэмнан рэспубликыштэ 1995 колхоз шотлалтэш. Нинэ колхозлаштэ йатыр молодьож уло, шукыжо колхоз производствышто пашам стахановла ыштат. СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым агитаторлан пашам ыштэныт да политичэский грамотный лийыныт.

Райкомол-шамычлан пэрвичный комсомол организацийым пэнгыдэмдаш да тыжэч кугэмдаш кугу вийым налын шогыман. Но посна райкомол-шамыч политичэский бэспэчный лиймышт дэнэ да канцэльар гыч вуйлатымышт дэнэ тидэ кугу вийым огыт уж. Нунын дэнэ пашам огыт ышт. Тидын дэнэ гына колхоз комсомол организацийын эркын кушмыжым да начар пэнгыдэмдалтмыжым палэмдаш лийэш.

Тэвэ Йошкар-Ола райкомолым налына. Йошкар-Ола райкомол IV-шэ квартальштэ комсомолыш 63 йэнгым пуртэн, тидын дэнэ ... молодьожым улыжат 6 йэнгым гына пуртэн. Вэт Йошкар-Ола районышто пэнгыдэм шушо ончыл колхоз молодьож пэш шуко уло. Но тугэ гынат, райкомол да тудын сэкрэтарьжэ Танаков йолташ колхоз молодьож коклаштэ нимогай политик воспитатэльный пашам огыт ыштэ. Канцэльарыштэ шинчымышт дэнэ кушшо ончыл молодьожым огыт палэ. Садлан район кӧргыштӧ 26 колхоз пэлэнсэ пэрвичный комсомол организаций шаланымашкэ шунат. Нинэ 26 колхоз комсомол организацийыштэ о н ч ы ч 5—10 комсомолэц шотлалтыт ыльэ гын, кызыт 2-3 комсомолэц гыч гына кодыныт.

Тыгак Сотнур районыштат IV-шэ кварталыштэ 10 дэкабрьлан улыжат 10 йэнгым, Йуринышто 11 йэнгым гына комсомолыш пуртэныт. Нинэ райкомол сэкрэтарь-шамыч Танаков, Алмакайэв, Винокуров колхоз комсомол организацийым пэнгыдэмдаш, кугэмдаш йӧршын тыршэн огытыл. Молодьож дэч кӱрылтыныт да бӱрократ цэнтрализмыш савырнэныт.

Вэт Косарэв йолташ ВЛКСМ ЦК-ан III-шо плэнумыштыжо тыгэ ойлэн ыльэ: „Бурократ цэнтрализм комсомолышто воспитатэльный пашам пужа, комсомол активым бӱрократыш савыра, йужо активистым комсомолэц-шамыч массэ дэч тора, комитэт аппаратым комсомолэц-шамыч дэч, а тидэ дэчат утларак союзышто шогыдымо рвэзэ - шамыч дэч тора". Но нинэ райкомол сэкрэтарь-шамыч тыжэч шкаланышт нимогай выводым ыштэн огытыл. Комсомолыш пураш шонышо молодьожым искусствэнэ ку-эн шогэныт.

Адак йужо райкомол да горкомол комсомолыш пурышо - шамычлан бӱрөэш экзамэным ыштат. Нунылан тӱрлӧ политичэский йодышым пуэн, устав дэн программын посна пунктшым йодыштыт. Тыгай факт шукыжым Сотнур райкомолышто да Йошкар-Ола горкомолышто лийэдат. Тидын дэнэ молодьожым комсомолыш пурымо дэч авырат.

Кырык Марий райкомол комсомолыш пуртымашкэ формальнэ относитлэ. Молодьожым сай шинчыдэ спискэ дэнэ пуртылэш.

Комсомол — массовый воспитатэльный организаций. Шкэ радамышкыжэ провэритлымэ политичэский грамотный ончыл молодьожым ушэн шога. Калык тушман - шамычлан тидэ огэш кэлшэ. Садлан вуно молодьож коклаштэ шкэ тушман пашаштым ыштат.

Садлан кажнэ райкомолын, комсомол активын задачышт — молодьож коклаштэ политик - воспитатэльный пашам чарныдэ кумдан колтэн шогаш. Вэрлашкэ, молодьож массэ коклашкэ лэктын, комсомол организаций шамычым кугэмдаш, пэнгыдэмдаш пижман. Лӱддэ комсомолыш куушшо ончыл колхоз молодьожым пуртэн шогыман.

Информационно увэртарымаш

Тэний 25—27 дэкабрьыштэ ВКП(б) Обкомын чэрэтан плэнумжо лийэ.

Плэнум тыгай вопрос-шамычым обсудитлыш:

1. СССР Вэрховный Совэтыш сайлымашын итогшо да партийнэ организацийын ончыклык задачыжэ.

2. Йал озанлык ийын итогшо да шошо аганан йамдылалтмэ нэргэн.

3. Организационно вопрос-шамыч.

Плэнум ВКП(б) Обкомын кокымшо сэкрэтарьжэ паша гыч Йэмэльйанов йолташым луктын да тудым ВКП(б) Обком бӱро да плэнум члэн состав гыч луктын.

Обкомын кокымшо сэкрэтарын обязанностьым шуктэн шогышылан плэнум Мамайэв Роман Михайлович йолташым утвэрдитлэн.

ВКП(б) Марий Обкомын кумышо сэкрэтарьжылан Плэнум Абрамов Йаков Иванович йолташым сайлыш.

Плэнум ВКП(б) Обком отдэл вуйлатышэ-шамычым утвэрдитлэн: руководящий парторган шамыч отдэл вуйлатышылан Бахматов Гэоргий Димитрийэвич йолташым утвэрдитлэн. Плэнум тудым ВКП(б) Мари-Турэк райком сэкрэтарь паша гыч утарэн; Совэтско-торговый отдэл вуйлатышылан Иван Алэксэйэвич Грабнэв йолташым утвэрдитлэн, тудым Плэнум Шэрнур район прокурор паша гыч утарэн.

Н. И. Кобозов йолташын вэс пашашкэ кусныммыжлан кӧра, Плэнум тудым агитаций дэн партпропаганда отдэл вуйлатышэ паша гыч утарэн да тидэ отдэл вуйлатышылан Николай Андрэйэвич Платов йолташым утвэрдитлэн, тудым Плэнум школ дэн наук отдэл вуйлатышэ паша гыч утарэн.

Школ дэн наук отдэл вуйлатышылан Плэнум Тимофэй Ильич Кавалэров йолташым утвэрдитлэн.

ВКП(б) Обком.



СССР Вэрховный Совэт дэпутат В. Ф. ТОРЭЙЭВ йолташ.

В. Ф. Торэйэв йолташым ВКП(б) члэн кандидатлан пуртымо

Йурин Кожтрэстын знатнэ стахановэцшым—Йуринский избиратэльный округ дэч СССР Вэрховный Совэт дэпутат Василий Фэдорович Торэйэв йолташын ВКП(б) члэн кандидатыш пуртымо нэргэн кожзаводысо общий партийнэ погынымашын пунчалжым ВКП(б) Йурин райком пэнгыдэмдэн.

И. Н. Микэркин йолташым ВКП(б) члэныш кандидатлан приниматлымэ

СССР Вэрховный Совэтын Национальность Совэт дэпутатшэ Иван Никонорович Микэркин ВКП(б) члэныш кандидатлан пурташ йодмашым пуэн.

ВКП(б) Кырык-Марий райком бӱрон пунчалжэ почэш Микэркин йолташым ВКП(б) члэныш кандидатлан приниматлымэ.

Микэркин йолташ „ВКП(б) члэныш кандидатлан пурымаш мыйын ӱмбакэм у обязанностьым пыштэ"—манын ойла.

А. А. Толстова йолташым партийыш приниматлымэ

Бумстрой партийнэ комитэт СССР Вэрховный Совэт дэпутат Анна Афанасьйэвна Толстовам партий члэныш кандидатлан приниматлэн. Тугак партий члэныш кандидатлан прораб И. Ф. Бородавком приниматлымэ.

Партком сэкрэтарь Клэнков.

„МАРИЙСКАЯ ПРАВДА" ГАЗЭТЛАН—15 ИЙ

„Марийская Правдалан" саламлымаш

Коммунистичэский (большэвик) партийын Марий областной комитэтшэ „Марийская правдалан" кугу саламым колта да тудым чаплэ лучко ийаш йубилэй кэчыжэ дэнэ шокшын поздравитла.

15 ий мучко „Марийская Правда" Лэнин-Сталин партий йыр шэмэр-шамычым чумырымашкэ кугу вэрым налын, Рэспубликыштэ социалистичэский строитэльствэ задачым шуктымаштэ шэмэр массын видный организаторжо лийын.

ВКП(б) Областной Комитэт ӱшана: „Марийская Правда" шэмэр-шамычым Лэнин-Сталин партий йыр ончыкшат чумыраш, 3-шо сталинский вичийашын задачыжым шуктымашкэ партийнэ дэн нэпартийнэ большэвик массым организоватлаш, Марий рэспублик шэмэршамычым большэвизмын нэгызшэ дэнэ вооружатлаш, калыкын чыла тушманжым да нунын покровитэльыштым чаманыдэ разоблачитлаш да куклэн лукташ тӱналэш.

ВКП(б) Марий Обком.

„Марийская Правда" рэдакцийлан

ВЛКСМ Маробкомын II-шо плэнумжо „Марийская Правда" газэтым 15 ий тэммэ йубилэйжэ дэнэ шокшын саламла.

„Марийская Правда" газэт партийлан социалистичэский строитэльствэ вэрч кучэдалмаштыжэ пэсэ оружий лийын шогэн да лийын шога. Шкэ сэлькоржошамычын полшымышт дэнэ партийнэ организацийлан газэт страницэ гоч калык тушман кашаким буржуазный националист да тылэч моло троцкистско-бухаринский шпион, диверсант-шамычым разоблачитлаш да чаманыдэ куклэн пытараш полшэн.

„Марийская Правда" комсомолын да молодьожын чаплэ танжэ да молодьожым коммунистичэский духэш воспитатлымаштэ коллэктивнэ пропагандист да организатор лийын шога.

„Марийская Правда" очыкыжат коммунизм вэрч кучэдалаш тӱналэш, шкэ читатэльыштым Лэнин-Сталин партий йыр чумыра да троцкистско-бухаринский шпион, буржуазный националист, моло калык тушман кашаким да нунын лэвэд шогышо-шамычым чаманыдэ разоблачатлаш тӱналэш манын Обкомол ӱшана.

ВЛКСМ Маробком.

Йункор армий дэч салам!

ВЛКСМ Маробком орган—„Рвэзэ Коммунист" дэн „Йамдэ Лий" газэт шамыч рэдакцийын пашайэн коллэктившт чыла йункор армий лӱм дэнэ „Марийская Правда" газэтым 15 ий тэммыжэ дэнэ шокшын саламлат.

„Марийская Правда" газэт „Рвэзэ Коммунист" дэн „Йамдэ Лийлан" молодьож дэн йоча шамычым ВКП(б)-лан да шэмэр калыкын вождьшо Сталин йолташлан прэданность духэш, калык тушман кашак дэк нэнависть да нэпримиримость духэш коммунистичэский воспитатлымэ пашаштэ полшэн да полша.

„Рвэзэ Коммунист" дэн „Йамдэ Лий".

МАРИЙ АССР-ын САМЫРЫК ПИЛОТШО-ШАМЫЧ ОЙЛАТ



1937 ий 27 дэкабрьыштэ Йошкар-Оласэ Ната Бабушкина лўмэш аэроклуб пилот-шамыч выпускым ыштэн. СЎРЭТЫШТЭ льотный школым отличнэ тунэм лэкшэ самырык пилот-шамыч (шола гыч пурлашкэ): ЛИПАТНИКОВ, Н. РЫБАЦКАЯ, В. ПАРФЬОНОВ, И. ПИСЬМЭНОВ, МИЛАЙЭВ, ОРЛОВ. Фото—ОВЭЧКИНЫН.

НОМСОМОЛЫН ДОВЭРИЙЖЫМ ОПРАВДАТЛЭМ

1936 ий фэвраль тылызыштэ Облсуд дэн прокуратур пэлэнсэ комсомол организаций мыйым Йошкар-Ола аэроклубыш тунэмаш колтэн. Тыгэ мый льотный пашам тунэмаш Ната Бабушкина лўмэш аэроклубыш пурышым.

Производство дэч кўрылтдэ тунэммаштэ куштылгак огыл ыльэ. Тугэ гынат, сложный машинам тунэмаш вийан тыршэнам. 27 дэкабрьыштэ выпуск лийэ. Ындэ пилот улам. Лэнинский комсомолын довэрийжым оправдатлэнам

Шакшэ тушман кашак Осоавиахим пашам кўрлаш тыршэныт. Но нуно сволоч кашак шкэныштын шолымыштым ышт шукто. Кугу Сталин вуйлатымэ коммунист партий тушман-шамычым разоблачитлыш да ончыкшымат разоблачитлаш тўҥалэш.

Мэ чыла нэлымат сэҥэн кэртшэ улына, мланна нымогай нэлэ, йӧсӧ лийын огэш кэрт. **Макаров С. Я.**

ПИЛОТ-ШАМЫЧЫМ ТУНЫКТЭН ЛУКМО

Марий АССР-ын Ната Бабушкина лўмэш аэроклуб тэний производство дэч кўрылтдэ пэрвой кана льотчик-шамычым туныктэн лукто. Кажнэ учльот авиацийын сложно тэхникшым сай шинчэн налаш тыршэн тунэммэ. Тунэм лэкшэ кокла гыч Скворцов, Липатников, Милайэв йолташмытат отличнэ, молышт сай отмэткэ дэнэ тунэм лэктыч.

Но тидэ тўҥалтыш гына. Партий дэн правитэльствын лозунгшым—150 тўжэм льотчикым йамдылашлан, мэмнан ончылан эша кугу задачым шында. Тидэ задачым шукташлан 1938 тунэммэ ийыштэ аэроклублан учльот йамдылымаштэ эша сэрйозно пижман.

1938 тунэммэ ийыштэ аэроклуб учльот-шамычым тэний туныктэн лукмо дэч кок кана утла йамдылаш тўҥалэш. Адак планэрист, парашьутист, тылэч молошамычымат йамдылаш тўҥалэш.

Тидэ задачым шукташлан мланна аэроклубым сай инструктор-прэподаватэль-шамыч дэнэ комплэктоватлыман. Тунэмшэ-шамычын рэвольуционно бдитэльностьыштым да тунэммэ качэствыштым эша кўшкӧ нӧлталман. У наборым комплэктоватлымэ годым калык тушман ынжэ вэрэшт манын, кажнэ тунэмаш пурышым сай провэритлэн колтыман.

1937 тунэммэ ийыштэ аэроклубын пашажым, пилот-шамыч йамдылымашым кўрлашлан калык тушман-кашак тўрлӧ сэмын врэдитлэныт, п а ш а ш к э чаракым шындылыныт. Калык тушман кашакын кодшо косажым да нунын пособникыштым разоблачитлэн, куклэн пытараш пижман.

Совэт авиаций коммунист партий да чыла шэмэр калыкын вождьшо Сталин йолташ вуйлатымэ дэнэ тўньаштэ эн пэҥгыдэ, вийан авиацийыш савырнэн. Совэт авиацийын гэройышт эн кўшкӧ да эн торашкэ чоҥэштат.

Тушман кашак Совэт эл ўмбак кэржалтыт гын, Совэт эл мландэ ўмбачат, йуж гычат нунылан пэҥгыдэ отпорым пуэн кэртэш.

Ната Бабушкина лўмэш аэроклуб начальник—
Толстов Е. В.

КУГУ ПИИАЛ

Мый пэлэ кыдалаш школышто тунэммэм годым льочик да самольот нэргэн тўрлӧ шуко художэствэннэ книга-шамычым лудынам. Тунамак мыйын тыгай шонымаш лийэ— п и л о т лийаш. Но пилотлан тунэмаш кайаш ийготэм ок ситэ.

1936 ийыштэ мэмнан Марий бумкомбинат пэлэн производство дэч кўрылтдэ льотный школ почылтмо нэргэн кольым. Тунамак комсомол комитэтыш йолмашым возэн пуышым. Комсомол комитэт мыйым колташ ыштыш.

1937 ийыштэ льотный школыш тунэмаш пурышым. Тунэмаш тўҥалмэ почэш тунэмаш куштылгак огыл ыльэ. Но тидэ нэлым сэҥышым. Кэчывалым дэтсадыштэ пашам ыштэм, а кастэнэ льотный школышто тунэмам ыльэ

Тыгэ 27 дэкабрь мартэн тунэмым. 27 дэкабрьыштэ выпуск лийэ. Тидэ мыйын эн чот куанымэ кэчэм. Мый, шэмэр калыкын ўдыржӧ пилот лийын лэктым. **Рыбацкайа Нина.**

Кӧ йужышто вийан гын, тудо чыла вэрэат вийан

„Социалист эллан 150.000 льотчикым!"—манмэ лозунг мыйын шўмэм тарватыш. Мый Марбумстрой пэлэн производство гыч кўрылтдэ льотный школым организоватлаш пижым. Тидэ паша арам ыш эртэ. Мыйын шонымэм шуо. Мыйым пилот школыш тунэмаш нальыч.

Пэрвой кана чоҥэшташ нэлырак ыльэ. Но чыла нэлым сэҥэн лэктын, пилот лўмым нальым.

Чыла задачым шуктымаштэ дисциплинэ дэн рэвольуционно бдитэльность тўҥ вэрым налын шога. Садлан мый шкэнан учльот группышто д и с ц и п л и н э вэрч вийан кучэдальым.

Мыйын тидэ паша тўҥалтыш вэлэ. Пилотлан тунэммэ школышто налмэ шинчымашэм молыланат пуаш тыршэм, аэроклубын командованьыжлан благодарностьым каласэм да Ната Бабушкина лўмэш аэроклублан эрэак полшаш тўҥалам.

Йошкар-Оласэ дэн чыла Марий рэспубликысэ молодьожлан мыйын ўжмашэм—мэмнан дэч примэрым налын, самольот виктараш тунэмаш. Кызытсэ жапыштэ кӧ йужышто вийан гын, тудо чыла вэрэат вийан.

Мый шкэ родинэмым аралаш йамдэ улам. Кўлэш лийэш гын, родинэ вэрч шкэ илышэмымат ом чаманэ.

Пэрвой выпускын старшинажэ—
И. Письмэнов.

Повар гыч—пилотыш

Поварлан паша ыштымэм годым самольот кузэ чоҥэшта, манын эртак шонэн коштам ыльэ. Тудын сэкрэтшым палаш рэшитлышым. 1937 ийыштэ Марий рэспубликын Н. Бабушкина лўмэш аэроклуб пэлэнсэ организоватлымэ льотный школыш тунэмаш пурышым. Тунэмаш тўҥалмэ почэш шинчымашэм шаҥал лиймэ дэнэ начар тунэмым. Но тидэ нэлым изин-изин сэҥышым. 4 тылзэ гыч отличник лийым.

Кызыт льотный школым отличнэ тунэм пытарышым. Пилот лўмым нальым, самольотын йужышто чоҥэштылмэ сэкрэтшымат сай палэн нальым.

Мэмнан Совэт Ушэмыштэ поварат, пастухат, слэсарат — чыланат льотчик лийын кэртыт. Шкэнан чаплэ кугу родинам тушман дэч мландэ ўмбач гына огыл, йуж гычат пэҥгыдын аралэн кэртына.

Скворцов К. Я.

Пилот лийаш комсомол полшэн

Самольотым пэрвой ужмэкэм мый пилот лийаш шонаш тўҥальым. Мыйын шонымэм шукталтэ: мый производство гыч кўрылтдэ пилот школым тунэм лэктым.

Самольотыш пэрвой кана шичмэм нигунам ом мондо. Кэҥэж эрдэнэ самольот моторын шургымыжо мланэм пийалан да ончыклык илыш нэргэн, мэмнан элыштэ гына пийалан молодьожлан волгыдо, кумда корно улмо нэргэн мурымыла шоктыш.

Пэрвой чоҥэштымэм дэч вара пэл ийат эртыш. Тидэ жапыштэ льотный пашам эшэ сай тунэмым.

Мый лэнинский комсомол лўмэм чэсть дэнэ сулэн шогэм. Комсомол пилотлан тунэмаш ўшанэн колтэн ыльэ. Ындэ пилот улам. **А. Голованов.**

Мый—пилот улам

Мый кум ий ожнак пилот лийаш мэчтатлэнам. 1937 ийыштэ Йошкар-Ола Ната Бабушкина лўм аэроклубышто льотный школ почылто. Мый тушко йодмашым пушым да мыйым учльот радамыш нальыч. 1937 ий йанварь гыч заньатий тўҥальэ. Мый уло вийэм дэнэ льотный пашалан тунэмаш пижым. Тэорийым тунэммэк практикыш кусарышт. Кэҥэжымат, шыжымат чоҥэштылын мый пилотироватлымэ тэхникым сай тунэм нальым. Кызыт мый комиссий гоч эртымэк пилот лўмым нальым. Ончыкыжымат шкэ шинчымашэм йэшараш тўҥалам.

В. Бирьуков.

ШКЭНАН РОДИНЫМ АРАЛАШ ЙАМДЭ УЛЫНА

1937 ий тўҥалтыш годым Йошкар-Ола **Ната Бабушкина** лўмэш аэроклубыш тунэмаш пурышым. Самольотым сайын тунэм налаш уло вийэм дэнэ тыршышым.

Кызыт мланэм Оборон Калык Комиссар дэн Вoйэнный Воздушный вийын выпуск комиссшэ пилот лўмым пуэн. Мый шкэнан родной партий дэн кугу родинлан ўшанымашэм каласэм: мэмнан эл ўмбак тушман-шамыч нападатлаш тўҥалыт гын, мый шкэнан родинэ вэрч уло вийэм, кўлэш лийэш гын шкэ илышэмат пуэм.

Симонов И.

Пийалан кэчэм

Мый ала мыньар ий ончычак пилот лийаш шонэнам ыльэ. Шонымэм шукталтын. Мыйын пийалан кэчэм 27-шэ дэкабрь. Тидэ кэчын мый пилот лўмым налынам. Мланэм пилот лийаш большэвик партий вуйлатымэ почэш комсомол полшэн. Тау коммунист партийлан, тау лэнинский комсомоллан!

Мый ончыкшымат войэнный тэхникым тунэмаш тўҥалам. Войэнный школыш тунэмаш пурэм.

Марий рэспубликысэ молодьожлан авиационный тэхникым тунэмаш жэлатлэм.

В. Парфьонов.

ВЛКСМ Обком плэнум гыч

28 дэкабрьыштэ 6 шагат кастэнэ колхоз школын залэшыжэ ВЛКСМ Маробкомын II-шо чэрэтан плэнум жо почылто.

Плэнум пэрвой йодыш дэнэ молодьож коклаштэ политик-массэ воспитатэльный пашам ыштымэ нэргэн Ронго райкомол сэкрэтарь **Сорокин**, Шэрнур—**Пэкпайэв**, Параньгэ—**Бушков**, Косолоп — **Рудаков** йолташмытын докладыштым колышто.

29 дэкабрьыштэ доклад почэш прэний лийэ.

Пэрвой мутым Кротов йолташ нальэ. Кротов йолташ шкэ выступлэнийыштыжэ Параньгэ райкомол молодьожын СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым активность нöлталтмыжым пэнгыдэмдэн моштэн огыл, манын ойлыш. Адак оборонно да физкультур пашам вийангдаш кÿлмö нэргэн ойлыш.

Танаков йолташ ВЛКСМ Обком райкомол-шамычлан вэрыш лэктын, конкрэтнэ полышым пумо олмэш, ВЛКСМ Обкомын посна отдэл вуйлатышышт шукыж годым свэдэньым гына йодын кийэт, маньэ. Кондратьэв йолташ шкэ выступлэныштыжэ СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым молодьож коклаштэ шуко у кугу вий, партийлан прэданнэ йэнг-шамыч кушкыныт. Но тидэ вийым мэ огына уж. Нунын дэнэ пашам начар ыштэна, манын ойлыш. Адак организационный паша нэргэн да комсомол озанлык аралымэ нэргэн ойлыш. ВЛКСМ райкомлаштэ да Обкомыштат протокол дэн моло докумэнтым 1932 ий гыч ургыдэ, порä докым ыштыдэ кийыктат. Тыгак рэвольуционный бдитэльность нöлталмэ да калык тушман кашакын кодшо косаштым куклэн пытарымэ нэргэн ойлыш.

—ВЛКСМ Обкомын тошто сэкрэтарьжэ Микин буржуазный националист-шамычым да нунын пособникыштым эртак отвэтствэннэ пашаш выдвигатлэн. ВЛКСМ Обкомын пионьэр отдэл вуйлатышыжэ Ианалов йолташ пионьэр пашам рэспублик кöргыштö шалатымашкэ шуктэн. Пионьэр пашашкэ калык тушман-шамычым Бэльбаковам, Смирэнскайам шогалтэн.,—маньэ Кондратьэв йолташ.

Плэнумышто ВКП(б) Обком сэкрэтарь **Абрамов** йолташ выступатлэн. Тыгак Обкомол сэкрэтарь **Рьабчиков** да **Бадьин**, **Корьукин**. Мэлэдин, Архипов, Таныгин, моло йолташмытат выступатлэныт.

Кас засэданьыштэ плэнум организационный йодышым ончэн.

Плэнум Обком плэнум члэн гыч Врублэвскийым исклучайэн. Тыгак ВЛКСМ Обком члэн плэнум гыч да ВЛКСМ Обком бÿро члэн гыч Ианаловым исклучайэн да Обкомолын пионьэр отдэл вуйлатышэ паша гыч корангдэн.

Плэнум Обкомолын кокымшо сэкрэтарьжылан Кондратьэв йолташым утвэрдитлэн да тудым ВЛКСМ Обкомын ОРКО вуйлатышэ гыч утарэн.

Плэнум ВЛКСМ Обком сэкрэтарьын замэститэльжылан Корьукин йолташым утвэрдитлэн.



СÿРЭТЫШТЭ (шола гыч пурлашкэ): Е. ТОЛСТОВ (аэроклуб начальник), самырык пилот-шамыч: К. СКВОРЦОВ, В. БОРИСОВ, И. СИМОНОВ.

Кажнэ комсомолэцлан—кыдалаш образованьым

СССР-ыштэ шэмэр калыкын культуржо кажнэ ийын кушкын толэш. Сталинский Конституций шэмэр калыклан тунэмаш кугу правам пуэн. Мэмнан Совэт Ушэмыштэ тÿжэм дэнэ тÿнгалтыш, кыдалаш, высший школ шотлалтыт. Нинэ школлаштэ миллион дэнэ шэмэр калыкын йочашт тунэмыт. Но адак шэмэр калыкын шинчымашыштым нöлталашлан, производство дэч кÿрылтдэ заочный тунэммашым организоватлымэ. Тидэ заочный тунэммаш шэмэр калыклан кыдалаш да высший образованьым налаш кугун полша.

Мэмнан Марий АССР оно пэлэнсэ кыдалаш образованьым налаш заочный тунэммаш организоватлымэ. Кызыт тидэ школыш 500 утла йодмаш пурэн. Тидын кокла гыч йодмашым утларакшым комсомолэц-шамыч пуэныт.

Звэнига район гыч гына 19 комсомолэц, Торйал район гыч—16, Йошкар-Ола район гыч 11 комсомолэц йодмашым пуэныт.

Шкэ шинчымашыштым нöлталашлан шуко рäдовой колхозный молодьож йодмашым пуэныт.

Но тугэ гынат, посна райкомол-шамыч молодьожлан тунэмаш пурашышт огыт полшо. Садлан Шэрнур, Косолоп, Морко, Иоласал районла гыч улыжат 2-3 йодмаш гыч гына пурэн.

Кажнэ райкомол дэн ронолан колхозысо молодьожлан кыдалаш образованьым налаш полышым пуэн шогыман.

Воробьйов.

Пропагандист огэш ситэ

Ронго райкомол комсомолэц-шамыч коклаштэ политик тунэммашым начар организоватлэн. Йатыр политшкол-шамыч пашам пропагандист укэлан огыт ыштэ.

Тэвэ Карл Маркс лÿм колхоз пэлэнсэ комсомол организацийым налына. Тидэ комсомол организацийыштэ пропагандист укэлан, тэний политучобо ик канат эрталтын огыл.

Тыгак Манан-Мучаш йал совэт кöргысö кок пэрвичнэ комсомол организацийыштэ политзаньатий ок эрталт.

М. М.

Газэтым шарэм

Мый, „Рвэзэ Коммунист" газэтын йункоржо Иванов И. П., тидэ кэчылаштэ 66 экзэмпльар „Рвэзэ коммунист" да 7 экзэмпльар моло газэт-шамычым шарэнам.

Иванов И. П.

РОШТО ПАИРЭМ ВАШТАРЭШ

(Мучаш. Тÿналтышыжэ кодшо №-ышто)

Эксплоатацийым вийангдаш, шэмэрын шинчашкыжэ пуракым колтымо дэч, шэмэрым пойан-шамыч ваштарэш кучэдалмэ корно гыч корангдаш полшымо дэч посна рошто прэступностьым шукэмдаш полшэн. Статистикэ тыгэ ончыкта: рошто кэчын, моло тыгылай кэчэ дэч прэступность вич-куд пачаш шукырак лийэш. Мутат укэ тыгэ ончыктымашлан иканаш пэшак лийэш, вэт рошто кэчын кажныжэ йÿаш тырша, арака гыч коч могай осал пашат лэктын кэртэш.

Аракам лöкымаштэ „свьатой ача" — поп-шамычат почэш кодын огытыл. Славитлэн коштмо годымат, мöнгö толмэкат пэш лöкэныт. Торйал сэлаштэ кум поп кокла гыч утларакшым Миклай поп йÿаш йöрата ыльэ. Йалыштэ славитлэн коштмыжо годым кушто арака улмым гына шэкланa ыльэ.

Тидэ ок ситэ поп-шамыч контррэвольуционный пашам ыштымаштэ лично участвоватлэныт. Чэркым контррэвольуционный нэгызышкыжэ савырэныт ыльэ. Тэвэ 1918 ийыштэ Вÿрзым гыч Казань олаш Стэпановский бандэ эртэн каймэ годым Косолоп сэласэ поп Николай Тропин контррэвольуционный группым организоватлэн. Бандэ Косолопыш толын шумэк Тропин большэвик вэк шогышо крэсаньык-шамычым выдаватлэн Тыгай фактым шÿдö дэнэ муаш лийэш.

Мэмнан Совэт элыштэ улшо сознатэльный шэмэр-шамыч роштон ок кÿлэым шукэртак умлэн налыныт да тудым огыт пайрэмлэ. Но альэ рошто кугу энгэкым кондэн кэртэш. Рэлигий альэ йöршынак пытэн огыл, тудо лушкыдырак вэрым кычалын вуйжым нöлташ тырша.

Мэмнан дэнэ шонгыланат, молодьожланат пэш кугу правам пумо. Нуно государствэнный органыш сайлэн да сайлалтын кэртыт. Сталинский Конституций почэш мэмнан дэнэ чыла граждан рэлигий йÿлам эрташ эрыкан да рэлигий ваштарэш пропагандироватлаш эрыкан манын ончыктымо. Тÿрлö тушман кашак рэлигиозный агитацийым шараш тыршат. Тыгэ нуно эрыкан шэмэр калыкым ангыртарэн, лавраш шупшнэшт. Садлан мланна рэлигий ваштарэш пэш вийан кучэдалаш кÿлэш. Кызытсэ жапыштэ утларакшым рошто ваштарэш антирэлигиозный пропагандым кумдан шарыман. Мэ раш шинчэна: рошто жапыштэ, (а рошто дэч 11 кэчэ гыч „Крэщэний" пайрэм толын шуэш) поп-шамыч антисовэтский пашам вийангдаш йÿмылан ÿшанышэ шэмэр-шамычым, утларакшэ шонго-шамычым, йÿмылан кумал машкэ шупшын, нуным тÿрлö сэмын ангыртараш тÿнгалыт. Нуно рэлигий нэргэн вэлэ огыл, утларакшым Совэт властьын да коммунист партийын мэроприйатийыштым ваштарэш агитацийым колташ тÿнгалыт. Тэвэ чыла тидэ шотым вэрыштэ улшо комсомол организаций-шамычлан, тыгак посна комсомолэц-шамычланат антирэлигиозный пропагандым кумдан шарэн шогыман. Эн ончыч чыла рэлигиозный пайрэм-шамычын классовый сущностьшым умылтарэн моштыман.

Шэмэрлан умландарымэ годым „Христос нигунамат лийын огыл" манмэ гына шагал лийэш. Тудым раш умландарэн шогаш кÿлэш. Сайын умландарашлан литэратурым лудман. Антирэлигиозный доклад ышташ йара кид дэнэ лэкман огыл.

Вэрховный Совэтыш сайлымашлан йамдылалтмэ кампаньэ мланна раш ончыктыш, мэмнан рэспубликыштэ шуко сай агитатор уло. Шэмэрлан простой йылмэ дэнэ сложный момэнтым умылтарэн моштат. Тыгай сай агитаторым, сай пропагандист-шамычым антирождэствэнский пашаштэ использоватлаш кÿлэш да нунылан паша ыштымаштышт полышым пуман.

Мутат укэ, антирэлигиозный паша—тидэ пэшак сэрйозный паша. Тидлан вэрчын—мый чыла кэртам, чыла шинчэм.—манын тöрштылын ыштыман огыл. А кажнэ момэнтым йырваш ончал налаш кÿлэш да коч могай пашамат партийнэ организаций дэнэ пэнгыдэ кылым кучэн, тудын вуйлатымыжэ почэш ыштыман.

Чыла комсомол организаций, кажнэ комсомолэц антирэлигиозный пропагандым кумдан ыштышаш улыт. СВБ кружок-шамычын пашаштым вийангдаш кÿлэш. Тидэ кружокыш колхозник дэн колхозница-шамычым шупшын шогыман. Нинэ пашам политик тунэммаш дэч кÿрылтын ыштыман огыл, а комсомолын политик шинчымашым нöлталмаш дэнэ кылдэн колтыман. Тушман кашаклан нымогай эрыкым пуман огыл, эрэак отпорым пуэн шогыман.

С. Саньуш.



Испан фронтлаштэ.
Рэспубликанский пулэмьотчик-шамычын группыжо фашист-шамычын кудалтэн кодымо позицийым займатла. (Цэнтральный фронт).

Испан рэспубликанский армийын сэҥымашыжэ

21 дэкабрьыштэ испан рэспубликанский армий мӓтэжник кашак дэчын Тэруэль олам сэҥэн налын. Тэруэльым налмэ дэч ончыч Франко вэк шогышо лондонский „Таймс" лӳман газэт мӓтэжник-шамычын кугу наступлэньым тӳҥалаш йамдылалтмыштым ончык тэн возэн ыльэ. Дажэ Барсэлон гыч „Таймсын" спэциальный коррэспондэнтшэ мӓтэжник-шамычын наступатлаш тӳҥалаш кум вариантым ончыктэн: Мадридым наступатлаш, Сарагос могырым рэспубликанский вийым пэраш, вэс сэмын манаш гын, Тэруэль сэктырыштэ рэспубликанский линийым кӳрлаш. Кумышо вариант—Кастильон олам шупшын налаш (Кастильон Срэдиземный тэҥыз сэрыштэ). Кастильон олам налын, промышлэнный Каталонийым Мадрид да Валэнсий дэч адак Каталоний дэч рэспубликан Испанийын йужный йал озанлыкан ужашыжым ойыраш. Тыгэ Франко дэн интэрвэнт кашак вэк шогышо - шамыч шонэныт.

Тидэ дэч вара ик арньа эрта. Моктанышэ Франко шкэнжын „кугу наступлэньэ" тӳҥалшашыжым эрэ шуйэн да шуйэн.

Пытартыш жапыштэ иностранный газэт-шамыч моктанышэ Франкон н рэшитэльнэ улмыжо нэргэн интэрэсоватлаш тӳҥальыч. 15 дэкабрьыштэ „Таймс" газэт Франкон „наступлэньым" тӳҥалшаш жапшым шуйымо причинжым Мадридыштэ лум луммо дэнэ умландараш тӧчэн. Лум луммо дэнэ мӓтэжник-шамычлан войэнный опэрацийым тӳҥалаш нэлэ лийын манын возэн.

Мӓтэжник кашакын наступатлышаш у вариантым ыштымэ жапыштэ, йӱштӧ да поран лиймэ годымак рэспубликанский войска друг Тэруэль олаш наступатлаш тӳҥалын. Тидым буржуазный обозрэватэль кашак ныгузэат шижын шуктэн огытыл. Рэспубликанэцшамыч пэш организованно, гэроичэский наступатлэныт. Нуным йӱштат, поранат, мӓтэжник кашакат чак тарэн кэртын огытыл. Рэспубликанэц - шамыч Тэруэльым йыр авырэныт да Франкон вийан наступатлаш тыршымашыжымат кырэн шалатэныт. Тыгэ ныл кэчэ жапыштэ рэспубликанский Испанийын гэроичэский армийжэ кугу сэҥымашым ыштэн. Тыгэ правитэльствэнный войскашамыч мӓтэжник кашакын Тэруэльысэ вийан укрэплэнийыштым шкэ кидышкышт шупшын налыныт.

* *

Тэруэльский сэктырысэ войэнный дэйствий пытартыш тылзыштэ рэспубликанский армийын кушмыжым дэн пэҥгыдэммыжым ончыкта. Франкон наступатлымашыжым лум огыл чараклэн, а рэспубликанский армийын гэроичэский вийжэ чараклэн.

Испанийыштэ лийшэ йатыр войэнный спэциалист-шамычын ончыктымашышт гыч палэ: кызыт Испан рэспубликанский армий тэхник шотышто Эвропыштэ ик талэ соврэмэнный армийлан шотлалтэш. Тыга как тидэ армий образцово дисциплинан.

Ийунь — нойабрь тылзэ коклаштэ социалистичэский молодьож обйэдинэнный Союзын лу тӳжэм дэнэ члэнжэ-шамычым войэнный школлашкэ тунэмаш колтымо, Тушто нуно самолот дэнэ чоҥэштымэ тэхникым, танкэ дэн артиллэрий тэхникым палэн налыныт. Пытартыш тылзылаштэ тӳжэм дэнэ талантан самырык лэйтэнант, капитан, майор да политрук-шамыч кушкыныт. Рэспубликанский армий шкэ бойэц коклаштыжэ нэграмотностьым чыла гайак пытарэн. Правитэльствэнный армийын бойэцшэ-шамыч мӓтэжник салтак-шамыч дэч йатыр культурныйрак улыт.

Кызыт рэспубликан Испанийын армийыштыжэ 600 тӳжэм нарэ бойэц шотлалтэш. Тидэ мӓтэжник армийын ли ный составшэ дэч ик мыньар шукырак. Мӓтэжник - шамычын салтакышт-шамыч гына, а рэспубликанэц-шамыч шкэ бойэцышт дэнэ пырльа пӱтынь испанский калык дэчын кугу полышым налын шога.

Рэспубликанский армий калык дэнэ кылдалтын шога. Сэвэрыштэ — Астурийын курыклаштыжэ лу дэдэ партизанский отрӓд-шамыч кучэдалын шогат, кажнэ отрӓдыштэ 200-300 нарэ горньак-шамыч шотлалтыт. Мӓтэжник-шамычын тылыштышт—Сэвильи, Саламанка да Сэгови районлаштэ пашаэ дэн крэсаньык шамыч восстанийын знамӓжым нӧлгат.

Рэспубликанский Испаний пэш нэлэ условийыштэ, мӓтэжник дэн интэрвэнт кашак ваштарэш кучэдалмэ жапыштэ 300 нарэ войэнный завод-шамычым ыштэн шуктэн. Кызыт Испан правитэльствэ армийлан кӱкшӧ качэствэн ӱзгарым ыштэн шога. Нинэ заводлаштэ ударничэствэ дэн стахановский движэний кумд н шарлэн шога. Тӳжэм дэнэ испанский стахановэц-шамыч, вуйын коклаштэ социалист молодьож обйэдинэнный Союзын йатыр члэнжэ-шамыч кэчаш производствэнный планым эрэак 200—300 процэнт тэмэн шогат. Нинэ стахановэц - шамыч кокла гыч заводласэ, цэхласэ начальник, бригадиршамыч кушкыт.

Испан дэмократичэски рэспубликым гэрман дэн италий интэрвэнт кашаклан ужалынэшт. Ӱкэ, фашизм огэш сэҥэ! Калык армий вийан да куатлэ. Испан калык тушманым йӧршын сэҥышаш вэрч эшэ чот кучэдалаш тӳҥалэш.

(„Комсомольская правда" гыч).

Пирым пуштын

„Звэзда" колхоз члэн Коротков Вылып (Йошкар-Ола район) ышкэтын 19-шэ дэкабрьыштэ ик пирым лӱйэн пуштын.

А. Спичкин, О. Смирнова.

Допризывник-шамычым туныктыман

Допризывник - шамычын шинчымашыштым вӧлталаш кажнэ р йоныштэ школым организоватлымэ. Но нинэ школ-шамыч туныктымаш пашам формальнэ гына ыштэн шогат.

Тэвэ Йошкар-Ола районым налына: тыштэ шагал тунэмшэ дэн тунэмдымэ-шамыч чылажэ 148 йэҥ шотлалтэш. Нинэ йэҥ кокла гыч 37 йэҥым вэлэ тунэммаш дэнэ авалтымэ. Допризывник - шамычым туныктымо пашам вуйлатэн шогышо роно инструктор Гордэйэв йолташ, тыгак райкомол дэн войэнный столын пашайэҥжэ-шамыч ӧрдыштӧ шогат. Нуно рэспублик ОНО-ш туныктымо паша чыла сай, манын шойак сводкым колтэдэныт. А шкэшт пашам нымонарат ыштэн огытыл.

Тыгак допризывник-шамычым туныктымаш Ронгэ районыштэ пэш начар кайа. Тыштэ 144 йэҥ гыч 81 йэҥ вэлэ тунэмыт. Чыла тидэ начар паша допризывник туныктымашым аклыдымаш дэнэ лийын шога.

Рэспублик оноат допризывник-шамычым туныкташ уло вийым пыштэн пижын огыл. Рэспублик ОНО н инструкторжо И. Ильин йолташ тидэ пашашкэ формальнэ относитлэн, тунэмымашым организоватлаш полышым пуэн шогэн огыл да кызытат кӱлэш сэмын руководитлымашыжэ укэ.

Допризывник - шамычым туныктышашым организоватлаш уло вий дэнэ пижман. Мэмнан куатлэ кугу элын армийжылан пэҥгыдэ, грамотный йэҥым йамдылыман.

В. Чэгайэв.

Комсомолыш пураш йамдылалтыт

Кузнэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч комсомолыш пураш йамдылалтыт. Кызыт политик-массэ пашам шарымэ. ВЛКСМ уставым тунэмыт.

К. Микуш.
Йошкар-Ола район.

Молодьож коклаштэ пашам сай ыштат

Туршо пэлэ кыдалаш школысо (Оршанкэ) комсомол организаций массэ пашам сай вуйлатэн шога. ВЛКСМ область комсомолын XIV-шэ конфэрэнцийын рэшэнийжым илышыш пуртэн шогат.

Шукэртэ огыл комсомолыш 6 йэҥым пуртымо. Нуным райкомол утвэрдитлэн.

Кызыт „Карл Маркс" колхозыштэ комсомол организацийым почаш йамдылалтыт. Тидэ колхозышто ВЛКСМ устав тунэммашым организоватлымэ.

С. Ольош.

Жап вэсэлан эрта

Шэрнур кыдалаш школыштэ пионэр комнатым почмо. Комнат йандар, волгыдо. Модаш шахмат, шашкэ, домино, лудаш газэт журнал-шамыч улыт.

Тидэ комнатыштак у ий лӱмэш йолка лийшаш.

Иванов И. П.

Газэтым шарат

Шэрнур район, Кой-Сола пэлэ кыдалаш школыштэ тунэмшэ Волков И. дэн Рожков В. тунэмшэ-шамыч коклаштэ газэт шарымэ пашам сай ыштат. Тидэ тылзыштэ Волков 85 экзэмплар, Рожков 32 экзэмплар тӱрлӧ газэтлан подпискым погэныт.

С. Смородинов.

Логинова сай организатор

„Элнэт" колхозыштэ (Сотнур район, К-Корамас йал совэт) культурно-массовый пашам Логинова Ана сай шуктэн шога.

Логинова Ана физкультур кружокым, драмкружокым вуйлата. Колхозышто вэчэрым организоватла. Шуко у танцым, у мурэ-шамычым тунэмыт.

Физкультур кружок кызыт ГТО значоклан нормо сдаватлаш йамдылалтэш.

Сэргэйэв Саньу.

Чыланат значокан лийына

Морко пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч оборонный значоклан нормо сдатлаш вийан йамдылалтыт. Кызыт 50 тунэмшэ ПВХО, 65 тунэмшэ ГСО кружокыштэ нормо сдатлаш тунэмыт. Кружок-шамыч пашам сай ыштат.

— Тунэммэ ийым 2-3 оборонно значок дэнэ пытарэн лэктына,—маныт тунэмшэ-шамыч.

А. Иванов.

Шишкин пашажым шондэ

Токтар-Сола йал совэт (Торйал район) избачлан Шишкин Сэргэйым шоталтымэ. Шишкин шкэ пашажым шуктэн ок шого. Колхозлаштэ пырдыж газэт лукмашым, йошкар пусакын пашажым вийандаш ок полшо.

Шуко колхозлаштэ калык тушман буржуазнэ националист кашакын книгашкат кийат. Тушман-шамычын книгаштым чыла погэн налаш кӱлэш.

Озай.

Отв. рэдактор— Г. М. ЭРСКИН.

Упол. Марлита А-576. Тираж 2860 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган. Савыктышэ „М.К".